

quoniam creatio propriè & in rigore accepta non est mutatio
Petrus Hurtadus de Mendoza Diss. IX. Phys. sect. 1. §. 2. hanc ponit
Definitionem: Causa Efficiens est Principium per se influens in aliud
sine sui mutatione ex præcisa ratione influxus. Plurimum Reve-
rendus *Petrus Musæus in Instit. Metaph. c. XII. §. 11.* pro ea, qua
pollet, ἀνεξαρτεία hanc tradidit definitionem: *Causa Efficiens* in-
quit est causa externa, quæ per potentiam actu existentem in-
fluit esse in aliud, aut si non influit, intendit tamen & aliquid ad
ipsum confert.

§. VII.

Quam definitionem Viri acutissimi etiam nos hac vice de-
osculamur cum melior vix dari posse videatur. Liquido, autem
patet ex eadem, quod omnino causa moralis ad efficientem per-
tineat. Licet enim illa non influat revera in effectum, ut causa
physica; attamen intendit (intentione directa vel indirecta) aut
aliquid confert ad effectum, prout meridiano lucis jubare clarius
erit ex paulo post subsecuturis. Vid. *Conimbricenses 2. phys. c. 7.*
qv. 7. Thomas 5. Met. cap. 2. Suarez, disp. 18. sect. 10. Favellus 5. Met.
cap. 4. Franciscus d' Abra disp. phys. 2. sect. 2. q. 3. Exell. Dn. D.
Calov. Metaph. div. c. 15. §. 11.

§. IIX.

Possit autem aliquis contra hanc assertionem urgere & di-
cere, quod si causa moralis mediante alia causa influat quod non
differat à causa physica principali, quæ etiam mediante alia influ-
it, v. g. mediante causa instrumentali sic qui alteri infligit vulnus
gladio, mediante alio agit. Verum respondemus quod utique dif-
ferant illæ causæ, quoadmodum influendi. Nam causa Physica
principalis influit mediante causa Instrumentali, hæc vero mora-
lis mediantè physica principali tanquam intermedia proxima;
Sicuti verò Physica principalis differt ab Instrumentali, ita etiam
moralis distat à Principali Physica ratione scil. influxus. Nam Phy-
sica revera & influit elevando & movendo instrumentum; mora-
lis autem revera non influit, sed ita tamen se gerit, ut vel intendat
effectum, vel agens ad patiens applicet, quo ipsi prudentum æsti-
matione effectus imputari queat.

§. IX.

Hinc non merentur plausum, qui ad classem materialis
causæ